

De rol van de dierenarts in de Europese politiek

Het zal niet de eerste keer zijn dat je op een familie verjaardag gevraagd wordt ‘Dus... hoe zit dat nu met de Oostvaardersplas- sen/ stikstofcrisis / antibiotica in vlees’ (onderwerp zelf in te vul- len). Tja, daar kan je niet een snel, makkelijk antwoord op geven. Als dierenarts is het jouw verantwoordelijkheid belangen af te wegen in dierge- zondheid, dierenwelzijn, milieu en volksgezondheid.¹ Maar wanneer hier ook politieke be- sluiten bij komen kijken, wordt dit nog veel inge- wikkelder. Nu zijn er ook dierenartsen die juist hier hun werk van maken – het beantwoorden van maatschappelijke vragen en vertegenwoordi- gen van dierenartsen in politieke vraagstukken. Maar hoe werkt dat nu eigenlijk? In dit artikel ga ik daar wat meer over vertellen.

Lisa Buren, 3de jaar Master gezondheidszorg land- bouwhuisdieren en veterinaire volksgezondheid

Hoe raakt een dierenarts betrokken bij politieke vraagstukken?

Als dierenarts word je meestal geraadpleegd als expert op het gebied van diergezondheid; of dat nu op een verjaardag is of in een commissievergadering van een ministerie. In actuele discussies over de manier waarop mens en dier samenleven word je om een mening gevraagd vanuit jouw expertise. Maar een mening geven als dierenarts is toch wat anders dan een behandelplan voorstellen. Zeker wanneer debatteren niet helemaal je ding is en je nog 10 afspraken in de praktijk hebt, kan het best lastig zijn om bij actuele discussies een genuanceerde mening te vormen. Ook als je juist wel een mening hebt over hoe iets aangepakt moet worden, heb je het vaak óf te druk óf weet je niet hoe je zorgt dat dit terecht komt bij de mensen die hier de besluiten over maken. Jou hierbij helpen is onderdeel van de taak van een beroepsgroep zoals de Koninklijke Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) en Collectief Praktiserende Dierenartsen (CPD). Zij proberen hun leden geïnformeerd te houden over

wat er speelt, vragen hen om input en vertegenwoordigen hun mening vervolgens in overleggen met de overheid en sectororganisaties. Hoe groter hun ledenbestand, hoe groter hun draagvlak en daarmee hun zeggenschap in politiek- maatschappelijke discussies.^{2,3}

Hoe werken dierenartsen samen op Europees niveau?

Veel van deze maatschappelijke problemen spelen niet alleen in Nederland en moeten dus ook op Europees niveau aangepakt worden. Op dit niveau zijn er dus ook dierenartsen die zich met politieke processen bezighouden. Een

deel van de diergeneeskundige taken heeft een wettelijke verankering, zoals bijvoorbeeld meldingsplicht van besmettelijke dierziekten en handelsakkoorden over dierlijke producten tussen ministeries. Dit gebeurt,

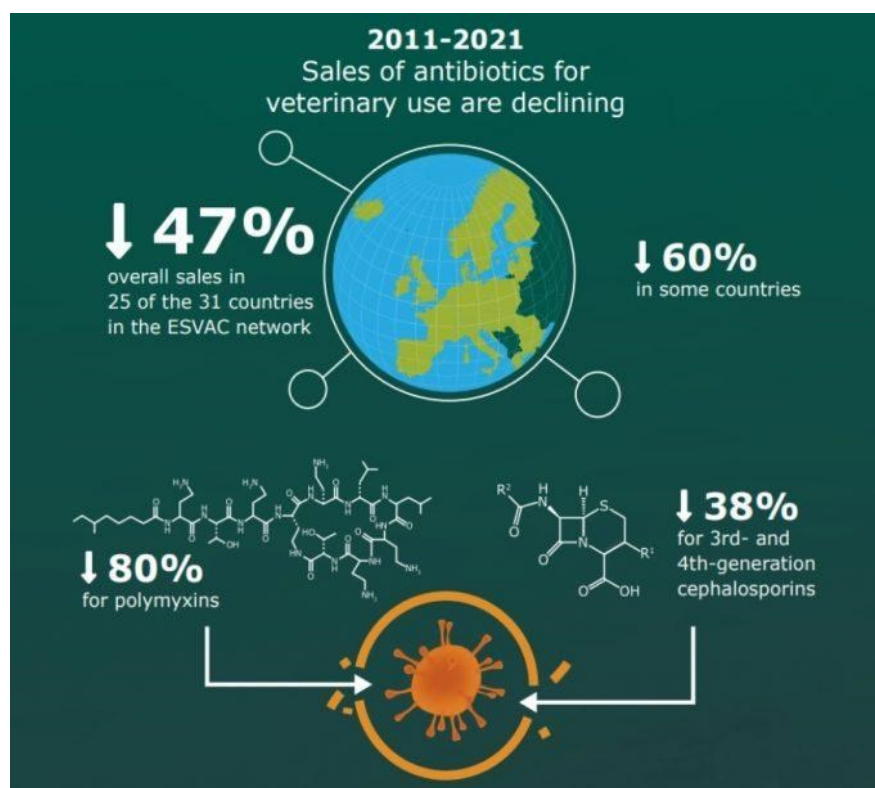
afhankelijk van het onderwerp,

direct via afdelingen van de Europese Unie of door instanties die deze functie in opdracht van de EU hebben, zoals de World Organisation for Animal Health (WOAH). Deze rol wordt vanuit overheidsinstanties uitgevoerd en dus niet altijd door een dierenarts.

Toch is het overgrote deel van onderwerpen waar de dierenarts zich mee bezighoudt afhankelijk van de mening van de maatschappij op dat moment.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan dierenwelzijn, antibioticaresistentie en grootte van veehouderijen. De dierenarts moet hun mening binnen dat debat laten horen als expert. De vertegenwoordiging van de belangen van dierenartsen in Nederland gaat via de KNMvD naar de overkoepelde Europese associaties en federaties die hetzelfde doen.³ Hierin kan Nederland als deelnemende lidstaat onderwerpen aankaarten. De belangrijkste partijen zijn hier de Federation of Veterinarians of Europe (FVE), Federation of European Companion Animal Veterinary Associations (FECAVA), Federation of European Equine Veterinary Associations (FEEVA) en Union of European Veterinary Practitioners (UEVP) (naar internationaal gebeurd weer hetzelfde naar de World Veterinary Association (WVA) en de World Small Animal Veterinary Association (WSAVA)).⁴

Er zijn een aantal manieren waarop zo'n organisatie dat kan doen: in eerste instantie schrijven de interne commissies van de organisatie position statements en policy papers – dit zijn standpunten op basis waarvan campagnes en richtlijnen over bepaalde onderwerpen gemaakt worden (zie figuur 1 voor een voorbeeld). Deze worden openbaar gepubliceerd voor alle geïnteresseerden, zowel de gewone burger als andere belangenorganisaties (bijvoorbeeld Eurogroup for Animals, de Europese Dierenbescherming).^{4,5} Op basis hiervan kan een politicus ook informatie krijgen over het onderwerp en hoe dierenartsen hierover denken, maar vaker is het zo dat medewerkers van bijvoorbeeld de FVE dit actief onder de aandacht van politici moeten brengen. Dit noemen we lobby voeren: door via een eigen netwerk in gesprek te gaan met degenen die invloed hebben op een politiek besluit kan een organisatie zijn standpunten op een politiek agenda brengen. Maar de dierenartsen zijn natuurlijk niet de enigen die dit doen; dit leidt soms tot behoorlijke politieke touwtrek wedstrijden.

Figuur 1: een voorbeeld van een publieke informatiecampaagne over antibiotica gebruik door dierenartsen.

Bron: ESVAC report 2022

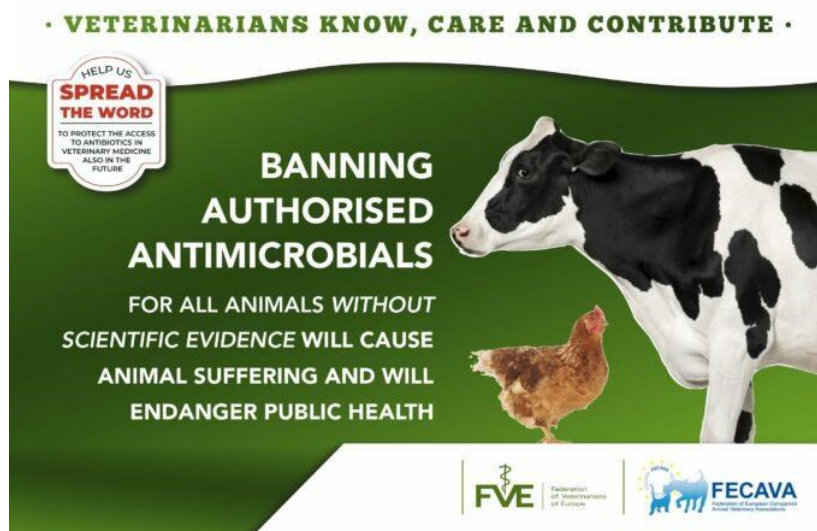
Als voorbeeld: veranderingen in antibiotica wetgeving

Hoe gaat het dat er dan uit in de praktijk? Als voorbeeld was er in oktober 2021 een stemming over een motie over antibioticabeleid binnen het Europese Parlement (EP) bedoeld om de huidige wetgeving op antibioticagebruik strenger te maken. Deze motie is voorgedragen door leden van de Europese Commissie (EC) om antibiotica resistentie tegen te gaan door het gebruik van 3e keus antibiotica middelen (polymyxinen en 3^e- en 4^e generatie cefalosporinen) te verbieden voor dierenartsen en enkel nog te reserveren voor humane geneeskunde. De belangrijkste argumenten die hiervoor gebruikt werden waren 1) dat onverantwoordelijk antibiotica gebruik in de diergeneeskunde in de One Health context grote gevolgen kan hebben voor de volksgezondheid, 2) hoewel de meeste EU-landen regelgeving hebben om antibioticagebruik te verminderen, hebben de meeste geen regels om het gebruik te verbieden in de diergeneeskunde, 3) er moet in overweging genomen worden dat het verbieden van bepaalde antibiotica impact kan hebben op dierenwelzijn en volksgezondheid, voor deze middelen moeten alternatieve geneeswijzen gevonden worden omdat hun gebruik niet -essentieel is en 4) wanneer een antibioticum belangrijk is voor humane gezondheid en een hoge resistentie heeft, gaat het belang van de volksgezondheid boven een kleine verhoging in morbiditeit en mortaliteit in de diergeneeskunde.^{6,7}

Deze motie is tot stand gekomen door wetenschappelijke onderbouwing vanuit European Medicines Agency (EMA) en consultatie van het European Centre for Disease Control (ECDC), European Food Safety Authority (EFSA), World Health Organisation (WHO) en de World Organisation Animal Health (WOAH).⁶

Deze inperking van de diergeneeskunde heeft hele duidelijke consequenties voor de diergezondheid en het dierenwelzijn: ernstig zieke dieren die eerst nog wel behandeld konden worden, zou dat na deze motie niet meer behandeld kunnen worden. In veel

gevallen zou dit resulteren in, om ergere lijden te voorkomen, euthanaseren. Bovendien brengt het niet behandelen op termijn ook weer risico's voor de volksgezondheid met zich mee.⁸ Ondanks dat er wel met dierenartsen van de WOAH over deze motie gesproken is, is er door de schrijvers van de motie gekozen deze zorgen naast zich neer te leggen. Huns inziens was het belang van de volksgezondheid hierbij groter dan die van diergezondheid en welzijn.

Figuur 2: petitiecampagne van FVE en FECAVA tegen de motie om 3e keus antibiotica voor dierenartsen te verbieden.

Bron: FVE

Om te zorgen dat deze motie niet aangenomen werd, hebben de FVE en FECAVA samengewerkt aan een petitiecampagne (zie figuur 2). In deze campagne legde zij de consequenties van het aannemen van deze motie uit aan hun achterban (voornamelijk dierenartsen) maar ook de maatschappij in de bredere zin: uiteindelijk zouden de consequentie iedereen direct (bijvoorbeeld een eigenaar van een ziek dier) of indirect (het zien van meer dierenleed) raken. Daarnaast claimden zij dat het wetenschappelijk

Figuur 3: een zitting van het Europees Parlement

Bron: Europees Parlement

onderzoek van de motie onvoldoende naar de rol van de dierenarts keek; zij onderbouwden dit standpunt met wetenschappelijke bewijzen en recente rapportage over de sterke daling in het antibiotica gebruik door dierenartsen sinds 2011. Dit geldt ook voor de middelen waar de motie betrekking op had de polymyxinen en 3^e- en 4^e generatie cefalosporinen (zie figuur 1).⁸⁻¹⁰ Door >230.000 handtekeningen van Europeanen te verzamelen konden zij aan MEPs en andere belangengroepen (in dit geval, artsen die de motie voorgesteld hadden) laten zien dat veel mensen dit een slecht idee vonden.⁸ De stemming over de motie was uiteindelijk best spannend, maar uiteindelijk bleek alle tijd die in het vertegenwoordigen gestoken was niet voor niets te zijn; de motie werd afgekeurd door het EP.¹⁰ Puur door de inzet van partijen als de FVE en FECAVA is er voorkomen dat 3^e keus antibiotica volledig verboden werd voor dierenartsen – hun werk heeft uiteindelijk dus heel veel impact op de dagelijkse praktijk van de dierenarts!

Op grond van de nieuwe antibiotica wet (regulering 2019/6, ingegaan in januari 2022) mag een land inmiddels wel zelf antibiotica reserveren voor humaan gebruik.¹¹ Er was daarnaast ook een tegengeluid vanuit de Groenen partij in het EP: zij vonden juist dat de motie niet ver genoeg ging en dat mensenlevens op het spel werden gezet

door de landbouwlobby die deze motie tegen gingen. In plaats van de huidige motie stelden zij voor dat antibiotica door dierenartsen niet meer als groepsbehandeling mocht worden ingezet om verdere resistentie te voorkomen. Deze motie is toentertijd echter niet met genoeg steun tot een stemming gekomen, maar is in juni 2022 opnieuw ingediend: de discussie staat nu dus op een punt om weer opnieuw te beginnen. Het European Platform for the Responsible Use of Medicines in Animals (EMPRUMA) liet al in een reactie weten dat zij vonden dat de motie gebaseerd is op ouderwetse denkbeelden over de diergeneeskunde en bestaand wetenschappelijk bewijs niet serieus neemt.^{7,10,12} Binnenkort hoor je hier misschien wel meer over...

Referenties

1. FVE. *FVE Code of Conduct*; 2019. Accessed Januari 14, 2023. https://www.fve.org/cms/wp-content/uploads/FVE_Code_of_Conduct_2019_R1_WEB.pdf
2. CPD. Positie en rol. CPD-online.nl. Published 2022. Accessed January 14, 2023. <https://www.cpd-online.nl/over-cpd/positie>
3. KNMvD. Belangenbehartiging. KNMvD.nl. Published 2022. Accessed January 14, 2023. <https://www.knmvd.nl/over-ons/belangenbehartiging/>

4. KNMvD. Internationale partners. KNMvD.nl. Published 2022. Accessed January 14, 2023. <https://www.knmvd.nl/over-ons/internationale-partners/>
5. FVE. About FVE. FVE.org. Published 2022. Accessed January 14, 2023. <https://fve.org/about-fve>
6. European Commission, Directorate-General for Health and Food Safety. *COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) Supplementing Regulation (EU) 2019/6 of the European Parliament and of the Council by Establishing the Criteria for the Designation of Antimicrobials to Be Reserved for the Treatment of Certain Infections in Humans. European Commission (EC); 2021. Accessed January 14, 2023. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=PL_COM:Ares\(2021\)2132280](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=PL_COM:Ares(2021)2132280)*
7. Peseckyte G, Foote N. Parliament sides with Commission to approve controversial new antimicrobials rules. *EURACTIV.com. <https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/parliament-sides-with-commission-to-approve-controversial-new-antimicrobials-rules/>. Published September 16, 2021. Accessed January 14, 2023.*
8. FVE – Federation of Veterinarians of Europe. Banning authorized antimicrobials without scientific evidence will cause animal suffering and will endanger public health. *FVE.org. <https://fve.org/banning-authorized-antimicrobials-without-scientific-evidence-will-cause-animal-suffering-and-will-endanger-public-health/>. Published August 19, 2021. Accessed January 14, 2023.*
9. FVE – Federation of Veterinarians of Europe. Antimicrobial use in animals in the EU almost halved in last 10 years due to strong commitment of the animal health sector. *FVE.org press release. <https://fve.org/publications/antimicrobial-use-in-animals-in-the-eu-almost-halved-in-last-10-years-due-to-strong-commitment-of-the-animal-health-sector-2/>. Published November 22, 2022. Accessed January 14, 2023.*
10. Holmgaard Mersh A. Health brief: The AMR saga continues. *EURACTIV.com Health Hub. <https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/health-brief-the-amr-saga-continues/>. Published June 20, 2022. Accessed January 14, 2023.*
11. Simjee S, Ippolito G. European regulations on prevention use of antimicrobials from January 2022. *Brazilian Journal of Veterinary Medicine. 2022;44:e000822. doi:10.29374/2527-2179.BJVM000822*
12. Wölken T, Stefani N, Häusling M, Hazekamp A. *MOTION FOR A RESOLUTION on the Draft Commission Implementing Regulation Designating Antimicrobials or Groups of Antimicrobials Reserved for Treatment of Certain Infections in Humans, in Accordance with Regulation (EU) 2019/6 of the European Parliament and of the Council | B9-0327/2022 | European Parliament. Committee on the Environment, Public Health and Food Safety; 2022. Accessed January 14, 2023. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2022-0327_EN.html*

